

ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У ХХІ столітті освіта розглядається як спеціально організований процес розвитку самостійної роботи студентів, що має соціальне і особистісне значення та зорієнтує на практичне впровадження знань. Так сьогодні педагогічне проектування сприяє збагаченню інноваційного потенціалу освітнього закладу, забезпечує цілеспрямовану освітню взаємодію структурних компонентів, дозволяє актуалізувати потребу в професійній самоосвіті і компетентісному самовдосконаленні особистості, сприяє пріоритетною реалізації аксіологічної функції виробничої практики у формуванні майбутніх фахівців.

Педагогічне проектування ми розуміємо як цілеспрямовану діяльність з метою створення проекту як інноваційної моделі освітньої системи, орієнтованої на масове використання.

У своїх дослідженнях Н. О. Яковлева виділяє основні особливості педагогічного проектування: 1) процес педагогічного проектування базується на деякій винаході; 2) результати проектування орієнтовані на масове використання; 3) в основі діяльності проектувальника лежить цінність, виходячи з якої створюється проект; 4) процес педагогічного проектування завжди орієнтований на майбутнє, на передбачення результатів і наслідків діяльності; 5) в процесі проектування завжди вирішується актуальна проблема; 6) педагогічне проектування системно, полінауково, носить інформаційний характер [1].

В педагогічному проектуванні важлива ініціатива педагога загалом, та його здатність до взаємодії зокрема. Розглядаючи проектування з позиції індивідуальної та колективної діяльності ґрунтуємось на концепції діяльності М. С. Кагана. Він виділяє психологічні механізми здійснення будь-якої діяльності, та поділяє їх на п'ять блоків:

- 1) мотиваційний (потреби, ідеали, намагання, мотиви, установки);
- 2) орієнтаційний (плани, цілепокладання, програми, технології дій) – модель майбутнього процесу діяльності (усвідомлення цілей та прогнозування процесів, протиріч при її досягненні, розробка програми дії по її досягненню);
- 3) операційний (інструменти діяльності, її виконавчі механізми – вміння та навички, які забезпечують визначені дії);
- 4) енергетичний (емоційно-вольові механізми регуляції);
- 5) оціночний (оцінка результатів, яка виражається у задоволеності або не задоволеності, що обумовлюється зворотнім зв'язком у самоорганізації діяльності) [2].

Процес створення певної педагогічної технології можна назвати процесом педагогічного проектування, його можна розглянути у наступному порядку визначення: змісту навчання, який передбачено у навчальних планах та програмах; пріоритетних цілей, на які орієнтований викладач; технології, орієнтованої на пріоритетну мету або сукупність цілей; технології навчання.

Проектування технології навчання передбачає проектування змісту дисципліни, форм організації навчального процесу, вибір методів і засобів навчання. Зміст технології навчання мислиться як зміст і структура навчальної інформації, пропонуваної студентам, і комплекс завдань, вправ і завдань, що забезпечують формування навчальних і професійних навичок і умінь, накопичення початкового досвіду професійної діяльності. При цьому важливу роль відіграють форми організації навчальних занять, спрямовані на оволодіння знаннями, навичками і вміннями, їх співвідношення за обсягом, а також форми контролю, які сприяють закріпленню отриманих знань.

Сучасні інформаційні системи і технології надають викладачеві потужний комплекс

інструментів, що дозволяє проектувати і заповнювати інформаційними ресурсами навчальний процес, а також здійснювати контроль дій студентів в процесі самостійного вивчення різних навчальних тем. Педагогічне проектування сьогодні виділяється різноманітністю підходів до її вивчення, виділенням різних підстав введення нового понятійного апарату, акцентуванням різних аспектів самого процесу проектування, відображена в різних теоретичних моделях, досліджується з різних позицій.

Незважаючи на досить тривалу історію розвитку тлумачень педагогічного проектування, досі немає єдиного трактування цього терміну. Педагогічне проектування можна розглядати як структурні та процесуальні характеристики діяльності, спрямованої на вирішення різних проблем в процесі освіти, продуктивна діяльність, продуктом якої є проект і програма його реалізації в практику освіти, а також результати навчання, які мають місце при реалізації проекту.

Організація процесу педагогічного проектування можлива за умов : самовизначення учасника процесу педагогічного проектування в ціннісно-смісловій галузі, що проявляється у пошуку і знаходженні особистісного сенсу в педагогічній діяльності, у готовності розглядати себе у процесі розвитку в рамках певного часу, простору, сенсу; різнопланової діяльності учасників проектувального процесу, що полягає в реалізації проектування на різних рівнях – практичному, теоретичному, методологічному, що забезпечить цілісність процесу педагогічного проектування; природності процесу педагогічного проектування.

Педагогічне проектування створює умови для: мотивації; актуалізації пізнавальної діяльності; безперервної освіти; включеності студентів у вирішення соціальних та особистісно значущих завдань; набуття досвіду цілісної і завершеної діяльності, що призводить до отримання корисного результату; оволодіння студентами способами особистісного проектування свого навчання, майбутньої професійної діяльності, вирішення життєво важливих питань; вільного творчого самовираження; зваженого поєднання індивідуальної та колективної творчості; підвищення професійної майстерності педагогів, їх адаптації до нового характеру відносин між суб'єктами освітнього процесу.

Результатом педагогічного проектування є педагогічний проект, який може бути представлений у вигляді освітньої системи, системи управління освітою, теоретичної моделі педагогічного процесу, системи методичного забезпечення педагогічного процесу або його складових частин. Проектування педагогічних процесів, ситуацій або систем – складна багатофункціональна діяльність. Ця діяльність, не залежно від того хто її здійснює і якому об'єкту не була б присвячена, здійснюється як ряд послідовних етапів табл. 1.

Таблиця 1

Основні етапи проектування процесу навчання інформатичних дисциплін:

I етап Моделювання	II етап Проектування	III етап Конструювання
Моделювання методичних систем щодо удосконалення процесу викладання інформатичних дисциплін, та можливості впровадження сучасних ІКТ	Розробка створеної моделі до рівня практичного використання на заняттях з інформатичних дисциплін.	Деталізація створеного проекту, що наближає його для використання в освітньому процесі ВНЗ.

Упровадженню педагогічного проектування в організацію навчального процесу сприяє використання ІКТ при викладанні інформатичних дисциплін з метою створення єдиної освітньої мережі для всіх учасників освітнього процесу. Освітня мережа представляє собою портал, який надає різноманітні послуги для студентів та викладачів – створення електронного розкладу та електронного планування; фіксації результатів навчання кожного

студента на кожному занятті; фіксації домашніх завдань та результатів їх виконання; оголошень тощо.

Сьогодні вже накопичено досить потужний фонд електронних ресурсів, які можна використовувати під час вивчення інформатичних дисциплін для досягнення триєдиної мети навчання. Проте, ефективне й раціональне використання таких ресурсів потребує додаткової підготовки викладача так, щоб максимально використати можливості ІКТ у рамках обмеженого навчального часу. Таким чином, одним з факторів є необхідність у розробці шляхів ефективного й раціонального використання електронних педагогічних ресурсів у навчальному процесі. Існує необхідність змінення умов підготовки викладачів, створення методичної системи підтримки студентів щодо застосування педагогічних програмних продуктів з дидактичною метою.

Отже, професійна підготовка майбутнього фахівця повинна включати ґрунтовне проектування інформатичної підготовки. Така підготовка повинна бути спрямована на формування методичного підходу до відбору та використання ІКТ технологій для досягнення поставленої мети; оволодіння вміннями об'єктивного оцінювання електронних освітніх продуктів та визначення доцільності їх використання в конкретних ситуаціях; використання потужного потенціалу сучасних технічних пристроїв для підвищення якості навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Яковлева Н. О. Проектирование как условие повышения качества образования// Модернизация образования: проблемы и перспективы: материалы научно-практической конф. – Оренбург : ОГПУ, 2002, Часть 1. – С 382–384.
2. Каган М. С. Человеческая деятельность : Над чем работают, о чем спорят философы / М. С. Каган. – М.: Политиздат, – 1974. – 328 с.